

Adroddiad i'r: Pwyllgor Craffu Cymunedau

Dyddiad y Cyfarfod: 14 Mehefin 2012

Swyddog/Aelod Arwain: Y Cyd-bennaeth Priffyrdd a Seilwaith

Awdur yr Adroddiad: Rheolwr Adran: Cludiant Teithwyr

Teitl: Gwasanaethau Bws a Gostyngiadau

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'n rhoi gwybod i'r aelodau am y ffordd y caiff gwasanaethau bws eu trefnu, am newidiadau yn y ffordd y mae Llywodraeth Cymru (LIC) yn ariannu gwasanaethau bws a gwasanaethau perthnasol, am y canlyniadau i'r Cyngor Sir, ac am gamau lliniaru arfaethedig, ac mae'n eu cynghori i ddechrau proses ymgynghori.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Rhoi gwybodaeth a cheisio sylwadau am newidiadau yn y ffordd y caiff gwasanaethau bws eu hariannu, a fydd yn effeithio'n amlwg ar brisiau tocynnau a lefelau gwasanaeth a ddarperir.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod:

- 3.1 yr adroddiad yn cael ei nodi;
- 3.2 swyddogion yn ymgynghori â'r gymuned ehangach ynghylch toriadau posibl i wasanaethau bws; ac
- 3.3 ar ôl yr ymgynghoriad, bod y Cyd-bennaeth Priffyrdd a Seilwaith yn llunio adroddiad pellach, i'r Cabinet, yn crynhoi canlyniadau'r ymgynghoriad ac yn cynnig mesurau penodol, yn unol â'r amserlen a fynnir gan Lywodraeth Cymru a'r gyllideb sydd ar gael.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1 Mae gwasanaethau bws yn Sir Ddinbych ar eu gorau erioed, a hynny'n bendant ers y blynyddoedd darvoudus iawn ar ddechrau'r 1970au. Daw hyn ar ôl cynyddu niferoedd y rhai sy'n teithio'n rhad ac am ddim o dan drefniadau Cerdyn Cymru i bobl dros 60 (a'r rheini ag anabledau penodol). Mae'n adlewyrchu'r cyllid ychwanegol gan y Cyngor Sir a LIC sydd wedi helpu i ariannu cerbydau hygyrch mwy newydd ac sydd wedi gwella amllder y gwasanaethau.

4.2 Mae gwasanaethau bws yng Nghymru (fel mewn mannau eraill heblaw Llundain a Gogledd Iwerddon) yn perthyn i dri chategori:

- Gwasanaethau masnachol. Ariennir y rhain yn bennaf gan deithwyr sy'n talu am docynnau neu gan ad-dalu teithio am ddim yn lle tocynnau teithio (i'r rheini dros 60 neu'r rheini ag anabledau penodol). Mae'r rhan fwyaf o wasanaethau yn ystod y dydd sydd ar waith yng ngogledd Sir Ddinbych yn rhai masnachol, ynghyd â'r X94 a gwasanaeth 5 (sy'n gwasanaethu Corwen a Llangollen) yn y de. Nid oes gan y Cyngor Sir unrhyw reolaeth uniongyrchol ar y math hwn o wasanaeth.
- Gwasanaethau contract. Gwasanaethau yw'r rhain sy'n gymdeithasol angenrheidiol ac sy'n cael eu cymorthdalw gan y Cyngor Sir os nad yw gweithredwr yn barod i weithredu'n fasnachol. Mae llawer o'r rhwydwaith i dde'r sir o dan contract.
- Gwasanaethau eraill. Mae'r rhain yn tueddu i fod yn wasanaethau hybrid sy'n gweithredu'n fasnachol o dan ryw fath o gytundeb, gyda chyllid ychwanegol oddi wrth y Cyngor Sir. Un enghraifft yw gwasanaeth bws X50 o Ddinbych a Rhuthun i Wrecsam.

4.3 Crynhoir statws pob gwasanaeth bws yn Sir Ddinbych yn Atodiad 1.

4.4 Mae'r rhwydwaith bws wedi esblygu fesul dipyn dros nifer o flynyddoedd, a hynny'n arbennig ers dadreoleiddio gwasanaethau bws ym 1986. Mae hyn yn dilyn newidiadau gweithredwyr masnachol ac ymatebion y Cyngor Sir iddyn nhw ac, mewn rhai achosion, cyfleoedd cyllido a ddaeth i'r amlwg.

4.5 Mae lefel y gwasanaeth a ddarperir mewn unrhyw ardal benodol yn dibynnu ar nifer o ffactorau fel maint ei phoblogaeth a'i chyfansoddiad demograffig; a pha mor agos ydyw at gyfleusterau siopa, gwaith, addysg a hamdden. Bydd lefel y gwasanaeth yn gwahaniaethu ar adegau amrywiol o'r dydd a diwrnodau'r wythnos. Wrth reswm, gall ardaloedd trefol gefnogi lefelau uwch o wasanaeth bws, yn arbennig yn ystod y dydd, a gallan nhw fel arfer gynnal lefel fasnachol o wasanaeth. Mae'r gyfran o filltired masnachol yn Sir Ddinbych tua 85 y cant.

4.6 Bu Sir Ddinbych yn ffodus o fwynhau marchnad bysiau leol gynyddol a chymharol sefydlog. Bu gweithredwyr masnachol, yn enwedig yn y gogledd, yn gallu cynnal gwasanaethau, a'u tyfu hyd yn oed, yn y blynyddoedd diwethaf. Mae'r rhan fwyaf o goridorau rhyng-drefol mewn mannau eraill wedi cael gwelliannau, naill ai'n fasnachol neu ar ôl cael cyllid mewdol neu allanol.

4.7 Lle mae gweithredwyr masnachol wedi cynnig newidiadau a allai effeithio'n negyddol ar deithwyr, ar ôl asesiad, bu swyddogion y Cyngor Sir yn gyffredinol yn gallu llenwi'r bylchau yn y ddarpariaeth. Mae'r penderfyniadau allweddol yn cynnwys ystyried a ydy'r gwasanaeth yn cael ei ddefnyddio at ddibenion gwaith neu addysg; natur wledig (lle

nad oes dewis arall heblaw'r bws yn aml); amser o'r dydd; diwrnod yr wythnos; a chost debygol y ddarpariaeth.

- 4.8 Mae LIC yn newid y ffordd y mae'n helpu i gefnogi gwasanaethau bws yn y dyfodol. Caiff gweithredwyr bws refeniw o nifer o ffynonellau, a chyhoeddiadau diweddar LIC yn effeithio arnynt oll neu'n mynd i effeithio arnynt oll. Gwnaethpwyd y rhain yn wreiddiol naill ai ym mis Ionawr neu fis Chwefror 2012, yn rhy hwyr i'w hystyried o dan bwysau cyllideb y Cyngor. Ar gyfer y Cyngor Sir, mae hyn yn cynnwys gostwng y Grant Gwasanaethau Trafnidiaeth Leol (LTSG) o £396,000 i £288,000, dros flwyddyn gyfan.
- 4.9 Wedyn, mae LIC wedi cynnig lleiafswm o dri mis o arian pontio, a fydd efallai'n estyn i chwe mis neu hyd yn oed naw. Mae ei estyn yn dibynnu ar adolygiad gweinidogol strategol, cenedlaethol o gyllid a allai achosi newid sylweddol. Adeg ysgrifennu, mae'r Gweinidog wedi sefydlu grŵp adolygu ac mae Sir Ddinbych yn cael ei chynrychioli drwy Taith, y consortiwm trafniadaeth ranbarthol. Mae'n rhy gynnar rhagweld y canlyniad ond gallai olygu bod consortia yn hytrach na gweithredwyr yn cael y Grant Gweithredwyr Gwasanaethau Bysiau (BSOG). Gallai hyn roi mwy o reolaeth i'r consortia, ac felly i bob cyngor sir, ar wasanaethau bws masnachol. Mae'r Gweinidog yn glir iawn ei fod yn dymuno ymdrin yn fwy yn y dyfodol â'r pedwar consortia na'r cynghorau sir unigol.
- 4.10 Er gwaethaf y newidiadau posibl hyn yng nghyllid y dyfodol, mae angen i'r Cyngor Sir gynllunio at ostyngiad sydd ar ddigwydd yng nghyllid LIC ar gyfer bysiau. Mae angen iddo fod mewn sefyllfa i ymateb yn gyflym.
- 4.11 Yn Atodiad 2, ceir manylion y ffordd y mae gwasanaethau bws yn cael eu hariannu ac effaith newidiadau LIC. Mae Atodiad 3 yn awgrymu ymhle y gellid gwneud newidiadau yn y dyfodol. Bydd angen i hyn ystyried gwasgfa ar wasanaethau ar gyfer newidiadau yn y gwasanaethau bysiau a'r gorwariant bach yn 2011/12. Mae'r arbedion gofynnol tua £145,000 dros flwyddyn gyfan o'u cymharu â chyllideb 2011/12 o £911,000. Bydd y rhan fwyaf o'r newidiadau arfaethedig yn annymunol ac, am y rhesymau a nodir yn Atodiad 3, argymhellir bod y Cyngor yn ymgynghori. Caiff rhanddeiliaid gyflwyno dewisiadau eraill os teimlant eu bod yn fwy dymunol.

5. **Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Mae torri gwasanaethau cludiant teithwyr yn effeithio'n negyddol ar flaenoriaethau corfforaethol, yn enwedig ar gyfer

- (a) pobl hŷn ac ieuengach (sy'n dibynnu fwyaf ar gludiant cyhoeddus) a
- (b) o ran yr amgylchedd (bydd prisiau uwch a llai o wasanaethau yn annog pobl i beidio â defnyddio bysiau ac yn cynyddu siwrneiau car).

Hefyd, maent yn effeithio ar Flaenoriaethau Trafnidiaeth Cenedlaethol Cymru sef cynaliadwyedd, cefnogi twf economaidd a chynhwysiant cymdeithasol. Mae'n effeithio hefyd ar bobl anabl.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Hyd at £146,000 mewn blwyddyn gyfan a hyd at £60,000 pellach posibl. Hefyd, hwyrach na fydd swyddogion yn gwybod lefel yr ymateb o ran gweithrediadau masnachol (oherwydd gostyngiadau yn y Grant Gweithredwyr Gwasanaethau Bysiau (BSOG) a'r Teithio Consesiynol am Ddim (FCT)) am ychydig. Pe byddai rhagor o wasanaethau masnachol yn cael eu tynnu'n ôl, mae'n debygol y byddan nhw'n cludo mwy o deithwyr na'r gwasanaethau a gynhelir ar hyn o bryd, am eu bod yn fasnachol am gyfnod hir.
- 6.2 Dangosir yr effeithiau yn Atodiad 2.
- 6.3 Os tynnir gwasanaethau masnachol yn ôl, hwyrach y bydd angen i'r Cyngor ystyried blaenoriaethu darparu'r rhain mewn perthynas â gwasanaethau presennol a gynhelir.
- 6.4 Bydd y toriadau'n effeithio ar yr amgylchedd (gweler 5 (b) uchod).

7. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd?

- 7.1 Papur cychwynnol yw hwn sy'n ystyried yr angen i ymgynghori yn y dyfodol.

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Bydd y gostyngiadau yng nghyllid LIC yn creu gwasgfa costau yn y gwasanaeth. Yn yr hinsawdd sydd ohoni, disgwylir i wasanaethau geisio cadw'r wasgfa yn yr adnoddau presennol. Dylid hefyd amlygu effaith lawn hyn mewn termau ariannol a darparu gwasanaeth yn ystod y broses herio gwasanaeth sydd ar ddod ac yn ystod y cylch cyllidebu yn yr hydref.

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Gwleidyddol — toriadau'n cael eu cynnig yn ystod cyfnod etholiad Ariannol — wrth beidio â chyflwyno'r toriadau ar unwaith.
Enw da - sef methu â bodloni ceisiadau gweithredwyr contract am gyllid ychwanegol i liniaru gostyngiadau yn y Grant Gweithredwyr Gwasanaethau Bysiau (BSOG) ac i ysgwyddo Cysylltiadau Cyhoeddus negyddol.

Amgylcheddol — posibilrwydd mwy o siwrneiau car.

Corfforaethol - gostyngiadau yn ystod adeg pan mae strategaethau corfforaethol i gynorthwyo demograffig sy'n heneiddio (ar gyfartaledd,

mae o leiaf 40% o ddefnyddwyr bysiau yn 60 neu'n hŷn) neu bobl ieuengach (carfan bwysig arall o ddefnyddwyr bysiau).

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Adran: Cludiant Teithwyr

Ffôn: 01824 706847

Atodiad 1—Gwasanaethau Bysiau Sir Ddinbych (statws gwasanaeth)

Gwasanaeth	O/i	Amser Brig	Adegau tawel yn ystod yr wythnos	Gyda'r Nos	Dydd Sul
1, 1A 2	Rhuthun – yr Wyddgrug	Contract	Contract		
X1	Rhuthun – yr Wyddgrug - Caer		Contract		
5	Corwen – Llangollen – Wrecsam	Masnachol	Masnachol	Contract	Masnachol
5A	Y Waun – Llangollen – Wrecsam				Masnachol
X5	Corwen - Rhuthun – Dinbych	Contract	Contract		
6	Tref Dinbych/Llanefydd		Contract		
11	Y Rhyl – Prestatyn – Caer			Contract	
12	Y Rhyl – Llandudno	Masnachol	Masnachol	Masnachol	Masnachol
13	Prestatyn – Glan Clwyd – Llandudno	Masnachol	Masnachol	Masnachol	Masnachol
14	Dinbych – yr Wyddgrug	Contract	Contract		
18/19	Y Rhyl – Prestatyn – Treffynnon	Contract	Contract		
35/36	Y Rhyl – Prestatyn – Dyserth – y Rhyl	Masnachol	Masnachol	Contract	Contract
38	Tref Prestatyn		Masnachol		
45/46	Y Rhyl – Bae Cinnel – Towyn – Bodelwyddan – Glan Clwyd	Contract	Contract		
47	Tref y Rhyl		Contract		
X50	Dinbych – Rhuthun – Wrecsam	Contract	Cytundeb	Contract	Contract
51	Dinbych – y Rhyl	Masnachol	Masnachol	Masnachol	Masnachol
X52	Dinbych – y Rhyl	Masnachol	Masnachol	Contract	Contract
54	Y Rhyl – Parc Busnes Llanelwy	Contract			
62	Dinbych - Nantglyn – Llansannan		Contract		
64	Llangollen – y Waun – Dyffryn Ceiriog		Contract		
70	Pentrefi i'r de o Ruthun i Ruthun		Contract		

73	Tref Rhuthun		Contract		
76	Dinbych - Llandyrnog - Rhuthun - Graigfechan		Contract		
77	Rhuthun - Llanelidan		Contract		
83/84	Tref y Rhyl	Cytundeb	Cytundeb	Cytundeb	
91	Melin y Wig - Corwen - Llangollen		Contract		
X94	Abermo - Corwen - Llangollen - Wreccsam	Cytundeb	Cytundeb	Contract	Contract
95	Melin y Wig - Corwen - Bryneglwys - Wreccsam		Contract		

Atodiadau 2—Newidiadau mewn cyllid, goblygiadau ac ymgynghori

Mae'r newidiadau'n effeithio ar y meysydd canlynol:

Cymhorthdal uniongyrchol gan awdurdodau lleol

1. Mae'r Cyngor Sir yn rhoi cymorth ariannol i lu o wasanaethau bysiau rhyng-drefol a gwledig yn bennaf na fyddent yn gweithredu fel arall heb gymhorthdal. Daw'r cyllid o gyllidebau mewnol ac o Grant Gwasanaethau Trafnidiaeth Leol (LTSG) Llywodraeth Cymru. Yn genedlaethol yn 2012/13, mae LIC yn lleihau LTSG o £11m i £8m. Bydd pob awdurdod yn cael 27 y cant yn llai. Ar gyfer Sir Ddinbych, mae hyn gywerth â £108,000 dros flwyddyn gyfan (o £396,000 i £288,000). Gyda'r trefniadau pontio, bydd hyn yn arwain at dorri rhwng £54,000 a £81,000 yn y flwyddyn gyntaf.
2. Sefyllfa'r gyllideb Priffyrdd a Seilwaith yw bod y gyllideb o £515,000 yn parhau heb ei newid.

Y Grant Gweithredwyr Gwasanaethau Bws (BSOG)

3. I bob pwrpas, ad-daliad o doll tanwydd yw hwn. Mae'r hawl gan weithredwyr gwasanaethau masnachol a chontract i hawlio'n ôl tua 47c y litr o'r doll tanwydd a dalant. O 1 Medi 2012 yn hytrach na mis Ebrill fel y bwriadwyd yn wreiddiol, mae LIC yn cwtogi 25 y cant ar hyn i 35c. Mae hyn yn ei gysoni â newid tebyg yn Lloegr. Y gwahaniaeth yw bod gweithredwyr yn Lloegr wedi elwa ar 18 mis o rybudd, felly gallent gynllunio'n well ar gyfer newid o'r fath.
4. Er bod y gostyngiad wedi'i oedi, nid oedd dim amser gan y gweithredwyr i wrthdroi'r cynnydd a gynlluniwyd ym mhrisiau tocynnau bws. Canfuwyd eisoes fod y rhain yn uchel ond nid oes llawer o ddewis gan y gweithredwyr. Cododd GHA brisiau tocynnau ryw 20 y cant. Mae Arriva wedi cynyddu pris tocynnau i oedolion ac wedi newid y consesiwn plentyn o hanner pris i draean i ffwrdd. Mae wedi tynnu'n ôl y prisiau tocyn dychwelyd. Bydd cynnydd fel hyn yn golygu bod llai o bobl yn teithio ar y bws. Bydd hyn yn effeithio ar hyfywdra rhai gwasanaethau masnachol a gallai arwain at ofyn bod y Cyngor yn ystyried tynnu rhagor yn ôl. Yn lleol, hyd yma, mae Arriva wedi lleihau amllder ei wasanaeth o Ddinbych i'r Rhyl yn ystod y dydd i bob 20 munud. Ni all GHA nac Arriva ddiystyru newidiadau pellach. Mae'r sefyllfa yn Sir Ddinbych efallai'n llai ansicr nag yn yr ardaloedd i'r gorllewin, oherwydd perfformiad uchel cyffredinol garej Arriva yn y Rhyl.
5. Ar gyfer y gwasanaethau masnachol yn yr ardal, amcangyfrifir y bydd effaith newidiadau LIC tua £180,000 y flwyddyn (dros flwyddyn gyfan), a rhywfaint ohono'n cael ei adennill mewn prisiau tocynnau uwch. Yn anochel, bydd oedi cyn rhoi gwybod am newidiadau masnachol neu

wasanaethau a dynnwyd yn ôl, wrth i weithredwyr barhau i asesu goblygiadau'r gostyngiad yn y grant BSOG.

6. O ran gwasanaethau contract sy'n derbyn cymorth y mae'r Cyngor yn cyfrannu atyn nhw, mae un gweithredwr hyd yma wedi gofyn am gynnydd i helpu i liniaru colled y grant BSOG a phwysau chwyddiannol eraill. Pe bydden nhw i gyd yn gofyn i'r Cyngor am y diffyg cyfan, gallai hwn fod tua £60,000 dros flwyddyn gyfan.
7. Fel y nodwyd ym mharagraff 4.9 o'r prif adroddiad, mae grant BSOG yn y dyfodol yn cael ei ystyried gan y gweinidog.

Ad-dalu teithio consesiynol am ddim (FCT)

8. Nid cymhorthdal yw hwn fel y cyfryw, ond taliad anuniongyrchol i weithredwyr i'w had-dalu am gludo pobl hŷn a phobl anabl benodol yn rhad ac am ddim.
9. Mae gweithredwyr yn cael eu talu am bob siwrnai am ddim a wneir. Mae LIC yn cymhwyso ffactor lliniaru am bob siwrnai. Mae hyn yn gostwng y cais am ei fod yn tybio y bydd mwy o bobl yn teithio, gan fod y cynllun am ddim, nag y byddent petaent wedi talu am docyn. Roedd hwn 73.59 y cant. Yn wreiddiol, gostyngodd LIC y ffactor addasu i 70 y cant ond, o fis Ebrill 2012, mae wedi dychwelyd wedyn i'r ffigur blaenorol. Gan ddibynnu ar gyllidebau, hwyrach y bydd LIC yn penderfynu newid y ffactor lliniaru yn y dyfodol ond yn dal yn disgwyl i weithredwyr gludo'r un nifer o deithwyr ag o'r blaen ond, am y tro, mae'r maes hwn yn peri llai o ofid. Petai hyn yn newid, bydd hwn yn arwain yn anochel at deithwyr sy'n talu prisiau "arferol" yn ysgwyddo baich tocynnau ychwanegol.

Menter Tocynnau Teithio Rhatach ar Drafnidiaeth Gymunedol (CTCFI)

10. Mae hyn yn effeithio ar wasanaeth Galw'r Gyrrwr Sir Ddinbych (Dial-a-Ride), sef cymdeithas sy'n darparu gwasanaethau drws-i-ddrws i bobl yng ngogledd Sir Ddinbych nad allant ddefnyddio gwasanaethau bws. Dros y pedair blynedd ddiwethaf, mae'r gwasanaeth wedi elwa ar fod ymhlith gwasanaethau peilot honedig y fenter a alluogodd aelodau Galw'r Gyrrwr i deithio am ddim ar yr un sail ag y byddent petaent wedi gallu defnyddio bws. Cynlluniwyd y cynlluniau peilot hyn i arddangos a allai neu a ddylai CTCFI gael ei gymhwyso mewn mannau eraill. Bu'r cynllun dan fygythiad bob blwyddyn. Yn 2012/13, ni fydd LIC yn cefnogi'r cynlluniau peilot rhagor ond, eto, mae elfen o arian pontio, am dri mis. Mae hyn yn golygu y bydd Galw'r Gyrrwr heb gyllid o ryw £86,000 y flwyddyn (dros flwyddyn gyfan).
11. Yn wahanol i'r grantiau neu'r ad-daliadau eraill uchod, cafodd Galw'r Gyrrwr rybudd mwy rhesymol am yr achos hwn o dynnu arian yn ôl ond, serch hynny, mae'n peryglu'r gymdeithas elusennol hon i ryw raddau. Bu swyddogion yn gweithio gyda Galw'r Gyrrwr i geisio eu

gwneud yn fwy cadarn gan annog Galw'r Gyrrwr i roi dyfynbrisiau am waith o fath contract, heb lawer iawn o lwyddiant. Hefyd, bydd y gostyngiad yn y grant BSOG yn effeithio ar wasanaeth Galw'r Gyrrwr. Y canlyniad i'r cwmni yw naill ai gwasanaeth gostyngedig neu gynyddu cymhorthdal y Cyngor (ar hyn o bryd, mae'r Cyngor yn cyfrannu tua £27,000 y flwyddyn, gan gynnwys ar gyfer Night Rider, cynllun cludiant gyda'r nos i bobl hŷn yng ngogledd y sir).

Ar referiw bws (tocynnau arian)

12. Mae'r gweithredwyr eisoes wedi cynyddu'r prisiau tocyn, o ganlyniad i rywfaint o'r uchod.

Effaith Gronnus

13. Bydd effaith gronrus y newidiadau hyn yn effeithio'n sylweddol ar ddarpariaeth y gwasanaethau bws lleol, ac yn ei gwanhau ymhellach. Hefyd, mae costau yswiriant, llafur a thanwydd yn dal yn codi, a disgwylir i danwydd diesel fod yn broblem sylweddol yn 2012, gyda gweithredwyr yn disgwyl cynnydd o 11 y cant o leiaf.

14. Gellir crynhoi fel a ganlyn effaith ariannol blwyddyn gyfan penderfyniadau LIC ar weithredwyr, a'r cyfan wedi'i ddangos ar sail blwyddyn gyfan:

Grant/ad-daliad	Effeithio ar	Effaith	Amcangyfrif/Gwirioneddol
Grant LTSG yn Sir Ddinbych	Gweithredwyr bws, Galw'r Gyrrwr	£108,000	Gwirioneddol
Grant BSOG	Gweithredwyr masnachol a Galw'r Gyrrwr	£180,000	Amcangyfrifon
	Gweithredwyr contract	£60,000	
Teithio Consesiynol am Ddim (FCT)	Gweithredwyr bws	£0	Amcangyfrif
Menter CTCFI	Galw'r Gyrrwr	£86,000	Gwirioneddol
CYFANSWM GWAETHAF POSIBL		<u>£434,000</u>	

15. Heblaw fel y soniwyd uchod, nid yw'r effaith lawn ar wasanaethau masnachol yn gwbl hysbys eto, oherwydd bydd hyn yn llusgo. Golyga'r effaith ar wasanaethau a gynhelir ostyngiad ar unwaith yn y gyllideb. Yn 2011/12, roedd y cymhorthdal cludiant cyffredinol yn cynnwys:

Priffyrdd a Seilwaith	£515,400
Grant LTSG	<u>£396,000</u>
Cyfanswm	£911,400

Mae grant LTSG hefyd yn helpu i ariannu gwasanaethau bysiau a chludiant cymunedol yn ogystal ag elfen o grant LTSG tuag at staff,

cyhoeddusrwydd a seilwaith bysiau. Gan dybio y bydd cyllideb y Cyngor yn sefyll yn stond, mae'r newid ar gyfer 2012/13 fel a ganlyn:

Priffyrdd a Seilwaith	£515,000
Grant LTSG	<u>£288,000</u>
Cyfanswm	£803,000

Mae'r 27 y cant o doriad cyllid yn y grant LTSG yn gywerth â gostyngiad cyffredinol o 12 y cant, dros flwyddyn gyfan. Mae'r arian pontio yn 2012/13 yn lleihau'r effaith yn y flwyddyn gyntaf.

16. Sylwch fod rhyw £168,000 o'r gyllideb gyfredol wedi'i gwarchod yn effeithiol gan fod y gwasanaethau'n cludo gweithwyr a/neu fyfyrwyr, neu'n ffurfio rhan o gytundeb ehangach â gweithredwr dros brynu bysiau newydd (e.e. £20,000 y flwyddyn dros bum mlynedd i Wasanaethau Tref y Rhyl).
17. Mae angen felly lleihau'r gwariant ar gludiant lleol yn unol â'r gyllideb ddiwygiedig, a hynny £108,000 o leiaf. Hwyrach hefyd y bydd angen cwtogi hyd at £60,000 pellach ar hyn os bydd gofyn cyllid ychwanegol ar contractwyr oherwydd gostyngiad yn y grant BSOG.
18. Ar ddiwedd 2011/12, roedd gorwariant bach ar gefnogi gwasanaethau bysiau, sef £12,000, a bydd angen ei leihau.
19. Mae pwysau cyllidebol blaenorol wedi tueddu i gael eu cadw yn y gyllideb. Hefyd, mae dau o bwysau newydd heb eu hateb, a'r cyntaf ohonynt yn sylweddol.
20. Cafwyd gwybod am y prif bwysau yn rhy hwyr ar gyfer proses gosod y gyllideb, ar ôl adleoli gwasanaethau clinig llygaid ym mis Mai o'r hen H M Stanley i Ysbyty Abergele. Roedd y safle yn H M Stanley mewn safle perffaith i'r gwasanaethau bws rheolaidd rhwng Rhuthun, Dinbych, Llanelwy, Rhuddlan a'r Rhyl. Mae'r lleoliad newydd, a hyd at 10 bws y dydd i Abergele yn unig, yn llawer llai cyfleus i gludiant cyhoeddus. Er bod y gyllideb mewn sefyllfa arswydus, mae galw o hyd am wasanaeth, ac mae'r symlaf o hyn drwy gludiant cymunedol sy'n ymateb i alw a allai fod yn anhyblyg o hyd ond bydd yn costio £20,000 o'i gymharu â gwasanaeth bysiau adegau tawel o £55-£61,000. Er mwyn darparu'r cyswllt ychwanegol hwn, byddai angen cael gostyngiad cymesur mewn gwasanaethau bws.
21. Mae galw gan breswylwyr Tremeirchion sy'n mwynhau gwasanaeth bws chwe diwrnod yr wythnos i'r Rhyl am gael gwasanaeth cyfyngedig i Ddinbych. Gellir darparu hwn, mewn egwyddor, drwy dynnu gwasanaeth y Rhyl yn ôl ar ddiwrnod neu ddau, er bydd hyn yn cynyddu costau'r gweithredwr ychydig, oherwydd bydd angen i'r bws fod yn y Rhyl am waith dilynol. Bydd hyn yn cynyddu'r costau ychydig tua £6,000, a bydd gofyn lleihau hyn wedyn.

Toriadau Posibl

22. Dyma'r sefyllfa gronnus ynghylch cyllidebau dros flwyddyn gyfan (yn 2013/14 a blynyddoedd dilynol):

Cyllideb y Cyngor	£515,000	
Grant LTSG	<u>£396,000</u>	£911,000
Gwariant disgwylidig	£923,000	
<u>Llai</u> Gostyngiad mewn cyllid LIC	£108,000	
<u>Llai</u> Pwysau – chwyddiant	£24,000	
<u>Llai</u> Pwysau – gwasanaethau ychwanegol	<u>£26,000</u>	<u>£765,000</u>
Diffyg (blwyddyn gyfan)		<u>£146,000</u>

Mae hwnnw ar gyfer 2012/13, gydag arian pontio, yn debygol o fod:

Cyllideb y Cyngor	£515,000	
Grant LTSG	<u>£396,000</u>	£911,000
Gwariant disgwylidig	£923,000	
<u>Llai</u> Gostyngiad mewn cyllid LIC	£54,000	
<u>Llai</u> Pwysau – chwyddiant	£12,000	
<u>Llai</u> Pwysau – gwasanaethau ychwanegol	<u>£13,000</u>	<u>£844,000</u>
Diffyg (rhan o flwyddyn)		<u>£67,000</u>

Hyd yma, nid yw'n glir faint o amser a ddisgwylir ar gyfer arian pontio. Mae'r ffigurau uchod yn tybio chwe mis.

23. Er mwyn ystyried pwysau a chwyddiant, mae angen felly i'r Cyngor gynllunio am ostyngiad lleiaf yn y cyllid o £182,000 dros flwyddyn gyfan, sef y swm a wariwyd yn 2011/12 llai'r swm sydd ar gael yn 2013/14. Hefyd, byddai'n ddoeth ystyried cronfa wrth gefn o £60,000 pellach dros flwyddyn gyfan, pe byddai hyn yn ofynnol ym mharagraff 17.

24. Caiff yr holl wasanaethau bws a chludiant arall i deithwyr a gynhelir gan y Cyngor eu trefnu yn ôl eu cost i'r Cyngor am bob teithiwr, yn Atodiad 3. Dangosir y rheini yr ystyrir eu bod yn fwyaf addas i'w torri neu eu cadw wrth gefn.

25. Hon yw'r fethodoleg a ddefnyddiwyd i geisio adnabod toriadau:

- A ellir gwneud y toriad yn hawdd, heb fawr iawn o effaith
- Y gost i'r cyngor, fesul teithiwr a gludir
- A oes dull arall rhatach
- A ydy'r gwasanaethau o natur wledig, rhyng-drefol neu drefol
- A ydynt yn cludo myfyrwyr a/neu weithwyr

- A ydynt yn rhan o gytundeb heblaw contract y mae'r Contract yn parhau'n rhwym iddo
- A ddylai gwasanaethau cludiant cymunedol gael eu gwarchod o leiaf ar lefelau cyllidebol cyfredol
- Cost referniw gyffredinol gwasanaeth

26. Mae amseru'n bwysig. Er mwyn gwneud newid, mae'n rhaid i weithredwr roi o leiaf 56 diwrnod o rybudd i'r Comisiynydd Traffig. Dylai'r Cyngor roi 28 diwrnod ychwanegol o rybudd i'r contractwr. Hiraf y bydd y Cyngor yn gadael ei benderfyniad, dyfnaf y bydd y toriadau yn y flwyddyn ariannol gyfredol. Pe byddai LIC yn ariannu trefniant pontio ar gyfer y chwe mis cyntaf hyd ddiwedd mis Mehefin, byddai angen i'r Cyngor wneud £67,000 o doriadau uniongyrchol (gan gynnwys pwysau). Pe byddai'n cael ei oedi hyd fis Ionawr, er enghraifft, byddai toriad effeithiol y flwyddyn gyntaf yn gywerth â £100,000.

27. Bydd unrhyw awydd ymgynghori hefyd yn effeithio ar yr amseru. Mae gan y Cyngor hanes da, a hanes sy'n gwella, o ymgynghori ar wasanaethau bws. Mae'r Ymgyrch dros Well Trafnidiaeth wedi llwyddo mewn adolygiad barnwrol i atal dyhead Cyngor Sir Gaergrawnt i leihau gwasanaethau bws gan fod y Cyngor wedi methu ag ymgynghori (o gwbl). Yn achos Sir Ddinbych, fel mewn mannau eraill yng Nghymru, mae amser yn dal yn bwysig iawn a hwyrach y bydd yn anymarferol ymgynghori'n llawn. Bydd ymgynghori'n cymryd o leiaf 28 diwrnod ychwanegol yn ogystal ag amser i asesu unrhyw ganlyniadau ac adrodd, yn ôl yr angen, i aelodau.

28. Yn ogystal ag aelodau lleol a chynghorau tref a chymuned, hwyrach y byddai'n ddoeth i ymgynghoriad gynnwys y Fforwm Cludiant Gwledig (RTF), yn ogystal ag un neu ragor o gymorthfeydd bws galw heibio.

29. O benderfyniad i ymgynghori, gallai'r amserlenni felly fod:

	Diwrnodau
Ymgynghoriad	28
Asesu/aelodau	28
Rhybudd i gontractwyr	28
Rhybudd i'r Comisiynydd Traffig	<u>56</u>
CYFANSWM	140

Yn seiliedig ar yr amserlen hon a dechrau tua diwedd mis Mehefin 2012, oni chytunwyd bod y newidiadau'n fwy brys, y newid cynharaf posibl yn yr amserlen fyddai mis Tachwedd 2012.

30. Yn destun cytundeb ffurfiol â'r Cyfarwyddwr Corfforaethol Dysgu a Chymunedau, hwyrach y bydd yn bosibl defnyddio tanwariant yn y gyllideb cludiant cartref i'r ysgol, wedi'i ddirprwyo i'r Pennaeth Prifffyrdd a Seilwaith, i lyncu effaith penderfyniad hwyr, yn y flwyddyn gyntaf yn unig, am y cyfnod rhwng diwedd chwe mis trefniant pontio LIC a'r gweithredu ei hun. Byddai hyn yn costio £18,000.

Atodiad 3

Gwyrdd – dim newid wedi'i gynnig

Ambr – wrth gefn: £60,000 dros flwyddyn lawn

Coch – newidiadau niweidiol arfaethedig: £145,000 dros flwyddyn lawn

Gwasanaeth	O/I	Cymhorthdal y teithiwr	Sylwadau	Cynigion Haen 1	Arbed Haen 1	Cynigion Haen 2	Arbed Haen 2
1, 2	Rhuthun – yr Wyddgrug	£2.44	Perfformio'n dda o ran cost/teithiwr. Cludo myfyrwyr a gweithwyr i Ruthun ac i'r Wyddgrug	Dychwelyd i batrwm gwasanaeth 2008 (gan dynnu'n ôl gwerth un bws o wasanaeth gwaith adegau tawel)	£18,000		
X1	Rhuthun – yr Wyddgrug – Caer	£2.07	Gwasanaeth newydd o 2009 yn disodli gwasanaeth blaenorol Rhuthun-Caer a dynnwyd yn ôl ar ôl newidiadau gan Gyngorau Sir y Fflint a Gorllewin Swydd Gaer a Chaer	Dim gweithredu			
P1	Cadole – Rhuthun	£0.00	Gweithredu diwrnodau ysgol yn unig a chludo myfyrwyr yn bennaf	Dim gweithredu			
5	Llangollen - Wrecsam	N/A	Cyfraniad at CBS Wrecsam am wasanaethau gyda'r nos. Deellir ei fod yn perfformio'n dda. Cefnogi economi ymwelwyr Llangollen	Dim gweithredu			
X5	Corwen – Rhuthun/Dinbych (0730 allan o Gorwen)	£4.73	Talir yn unigol am y siwrnai 0730 o Gorwen i Ddinbych ac, am wasanaeth rhyng-drefol, mae'n perfformio'n dda. Mae tua 17 o deithwyr am bob taith gan gynnwys gweithwyr a myfyrwyr ar gyfer Coleg Dinbych, Ysgol Uwchradd Dinbych ac Ysgol Santes Ffraid	Dim gweithredu			

X5	Corwen – Rhuthun/Dinbych	£6.35 (adran Corwen)	Gwasanaeth gweddol wan ond yr unig un i'r gogledd o Gorwen ar gyfer Maes Afallen, Clawdd Poncen, Gwyddelwern, Pandy'r Capel, Bryn SM, Pwllglas a rhannau o Lanfair DC. Cryfach dros adran fer rhwng Corwen a Chlawdd Poncen	Adran Corwen-Rhuthun: Parhau i weithredu tua phob awr oherwydd byddai ei leihau i bob dwy awr yn arwain at fws/gyrrwr yn sefyll i lawr am awr o bob dwy awr. Tynnu'n ôl y siwrnai 1640 Ddydd Llun i ddydd Gwener o Ruthun a dychwelyd	£16,000		
				Adran Dinbych-Rhuthun: Mae hwn yn gweithredu ar y cyd bob hanner awr â'r X50. Lleihau i bob awr ar ddydd Sadwrn. Dim ffigurau cost/teithiwr ar gael. Tynnu siwrneiau dydd Sadwrn yn ôl i weithredu bob awr yn unig (llai o alw am y gwasanaeth hwn ar ddydd Sadwrn)	(Fel uchod)	Tynnu'n ôl y gwasanaethau adegau tawel bob hanner awr rhwng Rhuthun a Dinbych ond cadw'r gwasanaeth bob awr	£20,000
6	Gwasanaeth Tref Dinbych/Llanefydd	£1.23	Mae'r gwasanaeth hwn yn perfformio'n dda. Cyfraniad gan CBSC at Lanefydd. Dim newid yn y gwasanaeth. Rhywfaint o gyfle i gynyddu prisiau tocynnau o sail isel o 60c am docyn sengl i 80c (mae hyn yn dal yn llawer llai nag Arriva)	Diwygio prisiau tocynnau	£3,000		
10	Bodfari – Tremeirchion – Cwm – Dyserth – y Rhyl	£2.55	Perfformio'n rhesymol am wasanaeth bws gwledig. Fe'i cynyddwyd yn ddiweddar o dri i chwe diwrnod yr wythnos am fod rhaid i'r bws deithio i'r Rhyl ar gyfer gwasanaeth 47 beth bynnag.	Posiblirwydd gwro un neu ddau ddiwrnod i Ddinbych ond byddai hyn yn golygu ychydig bach o gost ychwanegol am fod angen i'r cerbyd fod yn y Rhyl am 1045			
11	Nantglyn – Ysgol Uwchradd Dinbych – Ysgol Glan Clwyd	£0.00	Ariennir gan Addysg (gweithredu ar ddiwrnodau ysgol yn unig). Cludo myfyrwyr	Dim gweithredu			

11	Y Rhyl - Prestatyn – Treffynnon – y Fflint – Caer (gyda'r nos)	Amherthnasol	Cefnogi Cyngor Sir y Fflint i ddarparu'r gwasanaeth hwn. Nid oes gwybodaeth ar gael ar hyn o bryd ond credir ei fod yn perfformio'n dda. Sylwer bod gwasanaeth y Sul yn cael ei weithredu'n awr gan Arriva yn fasnachol.	Dim gweithredu			
14	Dinbych – yr Wyddgrug	Disgwyl data Cyngor Sir y Fflint	Cludo myfyrwyr ond credir ei fod yn perfformio'n wael ar yr adegau tawel. Gostyngiad posibl i fws adegau tawel i bob dwy awr (mae'n mynd bob awr ar hyn o bryd)	Lleihau lefel y gwasanaeth mewn ymgynghoriad â Chyngor Sir y Fflint	£15,000		
19	Tref Prestatyn	Amherthnasol	Gwyro gwasanaeth 19 o ardal wledig gogledd-orllewin Sir y Fflint drwy faestrefi Prestatyn.	Dim gweithredu			
35	Taith gylchol y Rhyl – Prestatyn – Meliden – Dyserth – y Rhyl (gyda'r nos)	£0.85	Perfformio'n dda	Dim gweithredu			
35	Taith gylchol y Rhyl – Prestatyn – Meliden – Dyserth – (bob dydd Sul)	£0.65	Perfformio'n dda ac yn cyfrannu at economi'r Sul	Dim gweithredu			
37	Dyserth – Ysgol Uwchradd Prestatyn	£0.90	Perfformio'n dda. Cludo myfyrwyr	Dim gweithredu			
38	Gwasanaeth tref Prestatyn	Amherthnasol	Mewnlenwi gwasanaethau ym Mhrestatyn	Tynnu'n ôl siwrmeiau prynhawn Sadwrn	£5,000		
45/46	Y Rhyl – Bae Cinmel – Bodelwyddan – Ysbyty Glan Clwyd	£0.86	Perfformio'n dda. Cyfraniad gan CBSC.	Dim gweithredu			
47	Gwasanaeth tref y Rhyl	£2.55	Perfformio'n rhesymol o dda	Dim gweithredu			
X50	0750 Rhuthun – Wrecsam	£3.68	Perfformio'n rhesymol. Cludo gweithwyr a myfyrwyr	Mae ei angen o fis Medi i fis Rhagfyr ar ddiwrnodau coleg am fod hwn yn dyblygu i fyfyrwyr Sir Ddinbych sy'n mynychu Coleg Iâl. Mae'n bosibl ei dynnu'n ôl rhwng mis Ionawr a Gorffennaf ar ddiwrnodau coleg (bydd bws coleg Rhuddlan – Wrecsam yn cyflenwi).	£19,000		
X50	0700 Rhuddlan – Dinbych – Rhuthun – Wrecsam	£0.00	Ariennir drwy'r gyllideb cartref i ysgol (ar waith ar ddiwrnodau coleg yn unig). Cludo llawer o	Dim gweithredu			

			fyfyrwyr				
X50	0805 Dinbych - Rhuthun	£1.62	Perfformio'n dda. Cludo gweithwyr a myfyrwyr	Dim gweithredu			
50	Uwch y Dre i Ysgol Caer Drewyn	£0.00	Cludo myfyrwyr	Nid yw'r gweithredwr yn codi tâl ar hyn o bryd er nad yw disgyblion yn gymwys am gludiant am ddim. Gohiriwyd cyflwyno tâl oherwydd ad-drefnu ysgolion Edeirnion ond gellid ailgyflwyno mesurau posibl.	£3,000		
X50	0655 Rhuthun – Corwen – Cynwyd (Ffatri Ifor Williams)	£10.99	Perfformio'n wael. Fodd bynnag, mae'r gwasanaeth yn cludo gweithwyr. Mae'r bws yn gweithredu wedyn ar wasanaeth Llandrillo/Cynwyd i Ysgol Dinas Brân a fyddai'n ofynnol i fyfyrwyr beth bynnag.	Dim gweithredu. Mae'r gwasanaeth yn gweithredu fel symud safle cyn ac ar ôl y gwasanaeth ysgol a warchodir a byddai ei dynnu'n ôl yn dal yn golygu bod bws yn teithio allan o wasanaeth rhwng Rhuthun a Chynwyd/Llandrillo			
X50	Dinbych – Rhuthun – Wrecsam (dydd Sul)	£3.18	Perfformio'n rhesymol. Cludo gweithwyr sifft.	Dim gweithredu (hwyrach y bydd gofyn ail-dendro i sicrhau'r gwerth gorau am arian)			
X50/2	Y Rhyl – Dinbych – Rhuthun – Wrecsam	£1.51	Perfformio'n dda. Cludo gweithwyr sifft i Barc Highfield	Dim gweithredu (hwyrach y bydd gofyn ail-dendro i sicrhau'r gwerth gorau am arian)			
X52	Y Rhyl – Dinbych (nos Sul)	£4.80	Perfformio'n rhesymol o ystyried bod y gwasanaeth hwn yn cymryd drosodd ar ôl 2000/2100 bob nos (ar ôl i Arriva fasnacheiddio hyd yma). Cludo gweithwyr sifft i Barc Highfield	Dim gweithredu (hwyrach y bydd gofyn ail-dendro i sicrhau gwerth gorau am arian)		Lleihau gwasanaeth drwy dynnu'n ôl un bws nos	£15,000

54	Y Rhyl – Rhuddlan – Parc Busnes Llanelwy	1.41 (un daith ddychwelyd) neu £8.53 (ail daith ddychwelyd)	Mae un siwrnai ddychwelyd yn bris da ac felly'n cynnig gwerth da. Mae'r ail siwrnai ddychwelyd yn ddrutach ac felly'r gost wael am bob teithiwr. Perfformio'n wael. Darparu gwasanaeth yn unswydd i weithwyr a fyddai'n cael eu hynysu fel arall o Barc Busnes Llanelwy	Dim gweithredu (mae'r ddau'n cludo gweithwyr a fyddai fel arall yn cael eu hynysu o Barc Busnes Llanelwy)			
61	Llanefydd – Ysgol Uwchradd Dinbych ac Ysgol Glan Clwyd	£0.00	Diwrnodau ysgol yn unig ac yn cludo myfyrwyr yn bennaf	Dim gweithredu			
62	Llansannan/Bylchau/Groes a Nantglyn/Prion/Saron i Ddinbych	£6.24	Perfformio'n wael	Trafodaethau eisoes ar waith i ddisodli gwasanaeth bws â thacsi sy'n ymateb i alw (hwyrach na fydd yn gweithredu chwe diwrnod yr wythnos)	£8,000		
70/73/77	Betws GG, Clawdd, Clocaenog – Rhuthun / Gwasanaeth Tref Rhuthun / Llanelidan - Rhuthun	£7.43	Gostyngwyd y gwasanaethau hyn eisoes ar ôl tynnu'n ôl cyllid allanol ym mis Awst 2011. Y gwasanaethau hyn sy'n gyfyngedig bellach yw'r unig rai sy'n gwasanaethu'r ardal wledig i'r de a'r gorllewin o Ruthun. Mae gwelliannau a ariennir yn allanol yn ardal Betws GG/Melin y Wig yn cael eu trafod.	Dim gweithredu pellach ar ôl gostyngiadau Awst 2011 ac ychwanegiadau cyllid allanol posibl. Tynnu'n ôl y siwrneiau yn hwyrach y prynhawn	£5,000	Lleihau'r gwasanaeth i rai diwrnodau'r wythnos yn unig	£20,000
76	Dinbych – Llandyrnog – Llanbedr DC – Rhuthun – Graigfechan	£1.70	Perfformio'n dda	O bosibl tynnu'n ôl y gwasanaeth 1818 rhwng Dinbych a Rhuthun, nad yw'n cael ei ddefnyddio llawer, a/neu'r gwasanaeth dychwelyd 1910	£6,000		
83	Gwasanaeth Tref y Rhyl (Dydd Sul)	£1.91	Perfformio'n dda a chyfrannu at economi'r Sul	Dim gweithredu			
91/95/98	Melin y Wig – Corwen – Llangollen Melin y Wig – Corwen – Bryneglwys – Wrecsam Llangollen - Pentredŵr - Rhewl - Llandysilio	£4.98	Perfformio'n wael. Mae gwelliannau a ariennir yn allanol yn ardal Betws GG/Melin y Wig yn cael eu trafod	Dim gweithredu pellach yn dilyn ychwanegiadau cyllid allanol posibl		Cwtogi dau ddiwrnod yr wythnos ar y gwasanaeth	£8,000

X94	Cyfraniad at Arriva i wyro gwasanaeth X94 Wrecsam – Abermo drwy Gynwyd Llandrillo Cyfraniad at Gyngor Gwynedd ar gyfer nosweithiau a dyddiau Sul	Amherthnasol	Amodol ar benderfyniad Cyngor Gwynedd (gyda'r nos ac ar y Sul)	Adolygiad gyda Chyngor Gwynedd			
97	Llangollen – Pengwern (dydd Sadwrn)	£0.67		Dim gweithredu			
Tacsi sy'n ymateb i alw	Ardal Llanarmon yn Iâl, Graianhyd, Eryrys i gwrdd â bws Wrecsam ym Mwlichgwyn	£25.00	Perfformio'n wael iawn ond yr unig gyswllt o ardal wledig wasgaredig â Wrecsam. Cost uchel y teithiwr ond dim ond ar alwad mae'n gweithredu ac mae'r costau gwirioneddol yn isel	Dim gweithredu			
Tacsi sy'n ymateb i alw	Gwasanaeth tacsi mewnlenni rhwng y Rhyl a Pharc Busnes Llanellwy (ar alwad)	£10.60	Perfformio'n wael. Darparu gwasanaeth yn unswydd i weithwyr a fyddai fel arall wedi'u hynysu o Barc Busnes Llanellwy	Dim gweithredu			
Tacsi sy'n ymateb i alw	Parc Busnes Llanellwy – y Rhyl (yn benodol i'r rheini sy'n gadael ystafell ddalfa'r heddlu)	£12.96	Perfformio'n wael. Gellid dadlau nad cyfrifoldeb y Cyngor ydyw (ni ellir ei gategoreiddio fel gwaith/myfyrwyr, siopa, cymdeithasol nac ymweld â ffrindiau a pherthnasau)	Tynnu'n ôl	£9,800		
Tacsi sy'n ymateb i alw	Dinbych – Llansannan/Nantglyn	£8.83	Darparu taith ddychwelyd prynhawn yn ystod gwyliau'r ysgol pan nad yw'r bws ysgol yn mynd	Tynnu'n ôl a'i gynnwys mewn cynigion ar gyfer 62	£800		
Tacsi sy'n ymateb i alw	Gwasanaeth tref Dinbych	£13.79	Perfformio'n wael. Darparu gwasanaeth siopa i'r rhannau hynny o'r dref nad all y bws eu cyrraedd.	Ei gynnwys mewn cynigion ar gyfer 62. Hwyrach na fydd yn bosibl ei weithredu bob dydd	£7,000		
Cynllun car cymdeithasol	Ardaloedd gwledig amrywiol	£1.67	Perfformio'n dda. Darparu ar gyfer siwrneiau hanfodol i'r rheini yn y gymuned nad allant ddefnyddio bws neu'r rheini nad oes bws ar eu cyfer. Gweithredir gan wirfoddolwyr	Dim gweithredu			
Galw'r Gyrrwr	Y Rhyl, Prestatyn, Llanellwy, Rhuddlan ac yn llai aml Dinbych	£0.94	Perfformio'n dda ond mae hyn yn adlewyrchu cyllidebau'r Cyngor ei hun ac nid ffynonellau cyllid eraill. Mae'r ffynonellau allanol hyn ar fin cael eu torri yn 2012/13	Dim gweithredu heblaw ceisio gwneud Galw'r Gyrrwr yn gadarnach			

Nightrider	Y Rhyl, Prestatyn, Llanelwy, Rhuddlan	£2.59	Perfformio'n dda. Gwasanaeth ymateb i alw nos lau a nos Wener i bobl dros 50 nad ydynt fel arall yn mynd allan gyda'r nos	Dim gweithredu			
Swyddfa ymholiadau Gorsaf Fysiau'r Rhyl	Gorsaf fysiau'r Rhyl	Amherthnasol	Cyngor Sir Ddinbych yn talu rhent a chyfleustodau. Arriva sy'n staffio'r swyddfa ond mae wedi tynnu staff yn ôl bellach.	Rhybudd ar uned	£9,500		
Bws Crwydro Bryniau Clwyd	Gwasanaeth bws hamdden Sul yr Haf	Amherthnasol	Perfformio'n wael ond hefyd yn cael ei ariannu gan Gyngor Sir y Fflint a phartneriaid allanol. Costau'n isel. Dibynnol ar arianwyr eraill.	Dim gweithredu		Tynnu'n ôl	£5,000
Cyhoeddusrwydd	Amserlenni a chyhoeddusrwydd arall	Amherthnasol	Sicrhau bod cynifer o deithwyr yn gwybod am y rhwydwaith bws ac yn gallu ei ddefnyddio. Cefnogi gweithredwyr masnachol a chontract.	Dim gweithredu			
Llochesau	Mae grant LTSG yn darparu ar gyfer seilwaith bysiau	Amherthnasol	Gall hwn ychwanegu at gyllidebau cyfalaf a chynnal a chadw Cyngor Sir Ddinbych ei hun	Tynnu'n ôl y grant LTSG a defnyddio cyllid Cyngor Sir Ddinbych ei hun yn unig	£20,000		